

Researcher

ISSN: 2717-9494

(2020) Cilt 8 / Sayı 3, s. 40-47

Geliş Tarihi: 31.05.2020

Kabul Tarihi: 10.09.2020

Online Yayın Tarihi: 30.09.2020

Öğrencilerin Açık Liseye İlişkin Görüşleri

Avni AYTEKİN¹

Özet

Bu çalışmanın amacı örgün eğitimden ayrılıp eğitimlerine açık lise lisesinde sürdüren bireylerin açık lise lisesine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Çalışma, nicel araştırma yönteminde tarama modeli çalışmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu Muğla İli Ula ilçesinde ikamet eden ve Açık lise lisesine kayıtlı 65 öğrenciden 43'ü oluşturmaktadır. Açık liseye devam eden öğrencilerin 28'i kadın 15'i erkektir. Öğrencilere Fidan tarafından "Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları ve Epistemolojik İnançlarına" yönelik hazırlanmış olduğu 9 sorudan oluşan ölçek uygulanmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin açık liseye ilişkin lise görüşlerinin genel aritmetik ortalamasının ($X=3,88$; katılıyorum) düzeyinde olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin açık lise uygulamasına yönelik memnuniyetlerinin yüksek olduğu ifade edilebilir. Açık liseye İlişkin Lise öğrencilerinin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark ($p<.05$) olduğu görülmüştür. Erkek öğrencilerin açık liseye ilişkin görüşlerinin ortalaması ($X=4,31$), kız öğrencilerin açık liseye ilişkin görüşlerinin ortalaması ise ($X=3,60$) düzeyindedir. Erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre açık lise uygulamasından daha çok memnun olduğu görülmüştür. Öğrencilerin açık liseye gitme nedenleri arasında; ekonomik nedenlere bağlı olarak iş-yaşam dengesini sürdürme, işe girme, maddi koşullardaki olumsuzluklar ve mesleki kariyer yapma nedenleri mevcuttur. Bireysel nedenlere bağlı olarak; bireysel öğrenme çabası ve öğrenmede alternatif fırsatlar mevcuttur. Okula bağlı nedenler arasında ise; öğretmen kaynaklı ve okul düzeninden kaynaklı nedenler yer almıştır. Özet olarak açık liseye kayıt olma kararının okulun dışlayıcı etkisine ve okulun dışındaki etkenlerin ise daha cazip olmasına bağlı olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Açık lise, uzaktan öğrenme, okul cazibesi.

The Students' Opinions About Open High School

The aim of this study is to determine the opinions of individuals who leave formal education and continue their education in an open high school about open high school. The study is a survey model study in quantitative research method. The study group of the research consists of 43 of 65 students who live in Ula district of Muğla Province and enroll in Open High School. 28 of the students attending open high school are women and 15 of them are men. A scale consisting of 9 questions prepared by Fidan for "Attitudes of Distance Education Students towards Distance Education and Epistemological Beliefs" was applied to the students. High school opinions of the individuals participating in the study about open high school the general arithmetic mean is ($X=3.88$; I agree). It can be stated that the individuals participating in the study have high satisfaction with the open high school application. It has been observed that there is a significant difference ($p<.05$) between the opinions of high school students regarding the open high school according to the gender variable. The average of male students' opinions about open high school is ($X=4.31$), and the average of female students' opinions about open high school is ($X=3.60$). It has been observed that male students are more satisfied with the open high school application than female students. Among the reasons for students to attend open high school;

¹ Doktora Öğrencisi, Muğla Üniversitesi, avfizikci@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9850-5538

depending on economic reasons, there are reasons for maintaining work-life balance, getting a job, negativity in financial conditions and making a professional career. Depending on individual reasons; bi alternative learning opportunities individual effort and learning are available. Among the school related reasons; There were reasons stemming from the teacher and the school layout. In summary, it is seen that the decision to enroll in open high school depends on the exclusionary effect of the school and the more attractive factors outside of the school.

Keywords: Open high school, distance learning, school attraction.

GİRİŞ

Eğitimin niteliği, bilgiye erişim imkânı ve sürekli öğrenme ihtiyacının artması, eğitimde yeniden yapılanmayı gerektirmektedir. Özellikle geleneksel yöntemden (nesnelci yaklaşım) kaynaklanan birçok sorun yaşanmaktadır. Bu sorunların başında, bilgilerin sınavlara kadar ezberlenip daha sonra hızla unutulması dolayısıyla bilginin kalıcı olmaması ve öğrenenlerin edindikleri bilgileri günlük hayatlarında kullanamamaları gelmektedir (Deryakulu, 2000). Belirtilen sorunlara çözüm getirmek amacıyla internet teknolojilerinden yararlanılarak yapıcı yaklaşımın etkili bir şekilde öğretme öğrenme süreçlerine nasıl yansıtılacağı tartışılmaktadır. Bu amaçla yapıcı yaklaşım, internet destekli öğrenme ve uzaktan eğitimin öğrenmeye katkısı önem arz etmektedir.

Açık öğretim uygulaması; fakülte, lise, ortaokul olarak 3 farklı kategoride ortaya çıkan ve örgün eğitime bir sebeple kayıt yaptırmayıp burada öğrenimlerini devam ettiren öğrencilerden oluşmaktadır. Birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de uygulanan ve geliştirilen uzaktan eğitim, yükseköğrenime yönelik talebin karşılanmasında ve eğitimde fırsat eşitliğinin yaratılmasında öne çıkan bir eğitim modelidir. Uzaktan eğitim ilk olarak yükseköğretim sisteminde 1970’li yıllardan itibaren uygulanmaya başlanmıştır. “Mektupla Öğretim” ve “Yaygın Yükseköğretim Kurumu (YAYKUR)” bu anlamdaki kitlesel uzaktan yükseköğretime yönelik ilk uygulamalardır.

Bu uygulamalar yüksek talep görmesine rağmen sürdürülememiştir. Uzaktan eğitim, 1892 yılından itibaren Üniversite düzeyinde uygulanmaya başlaması ve ilk uzaktan eğitim programını, Chicago Üniversitesi hazırlamıştır. Genel anlamda bireylerin eğitime yönelik taleplerinin çokluğu, eğitim kurumlarına ulaşma güçlüğü ve teknolojik gelişmeler uzaktan eğitimin gelişme nedenleri olarak sıralanmaktadır (Bakioğlu ve Can, 2014). Türkiye’de yükseköğrenime 1981 yılında olan talep 420 bin iken, üniversitelere girebilen öğrenci sayısı 54 bin civarındaydı. Yani o dönemde var olan üniversiteler talebin yaklaşık % 13’ünü ancak karşılayabiliyorlardı.

Öte yandan eğitim teknolojisindeki gelişmeler, eğitimin duvarların dışına taşınması düşüncesini, Açık lise sistemi modelini zorunlu kılıyordu. Bu düşünceler uygulamaya dönüştü ve Anadolu Üniversitesi Açık lise Fakültesi 1982-1983 öğretim yılında, yüksek eğitimde yüksek standartlarda fırsat eşitliği ilkesiyle ve açık lise sistemi ile eğitim veren ilk fakülte olarak hizmete başladı. İlk yıl İktisat ve İş İdaresi lisans programlarına 29.500 öğrencinin kaydolması, yükseköğrenim ihtiyacının ve talebinin boyutlarını açıkça ortaya koyuyordu (Açık lise Sistemi,2017).

Öğrencilerin açık liseyi tercih ettiklerinin önemi üzerinde durulması gerektiği ön plana çıkmaktadır. Uzaktan eğitim uygulamalarının, toplumların gelişmişlik düzeyine göre geliştiği görülmektedir (Somuncuoğlu, 2005). İlk zamanlarda yükseköğretim sisteminin önündeki yığılmayı önlemek ve çok sayıda öğrencinin yükseköğrenimden yararlanabilmesini sağlamak amacıyla, ülkemizde 1982 yılında açık lise sistemi uygulanmaya başlanmıştır. Günümüzde bu uygulama gittikçe gelişmekte, yaygınlaşmakta ve büyük oranda ortaya çıkış amacına hizmet etmeye devam etmektedir (Can, 2014).

Dünya'daki birçok örgün eğitim kurumu içerisinde, uzaktan eğitim kurumları yer almaktadır. Uzaktan eğitim yapan bu kurumlar, öğretme etkinliğinden çok öğrenmenin yapısalıcı yönünü daha etkin olarak ortaya koymuşlar ve uzaktan eğitim teknoloji alt yapısının gelişmesi sayesinde öğrenme sürecine katkıda bulunmuşlardır (Çıglık ve Bayrak, 2015). Uzaktan eğitimin en önemli yönü, kırsal kesimlerdeki öğrencilere eğitim fırsatı sunulmasını sağlayan ve fırsat eşitliği yönünden büyük önem arz etmektedir. Özellikle bilişim ve bilgi paylaşım teknolojilerindeki ilerlemeler açık ve uzaktan eğitimin çok hızlı şekilde yaygınlaşmasına yardımcı olmaktadır. Son yıllarda Türkiye'de Anadolu Üniversitesi dışında farklı üniversitelerin açık ve uzaktan öğrenme alanında yatırımlar yapması ve programlar açmasıyla birlikte açık ve uzaktan öğrenmenin yaygınlaşması hızlanmış, yeni teknolojilerden yararlanılmaya başlanmıştır (Türkan ve Cihan, 2015). Bu çalışmanın amacı ise açık liseye devam eden bireylerin açık liseye ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- ⊙ Öğrencilerin açık liseye ilişkin görüşleri nelerdir?
- ⊙ Öğrencilerin açık liseye ilişkin görüşleri cinsiyet yönünden değişiklik göstermekte midir?

Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden tarama modelinden yararlanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, Fidan tarafından " uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ve epistemolojik inançlarını" tespit etmek amacıyla kullandığı ölçek uygulanmıştır. Bu araştırma, nitel araştırma modellerinden durum çalışma desenindedir. Tarama modeli; bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalar tarama araştırmasıdır. Tarama modeli bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre görece daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalara tarama araştırmalarıdır (Ekiz, 2004). Bu araştırmada öğrencilerin verileri her yönüyle incelendiğinden tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu Muğla ili Ula İlçesine bağlı Halk Eğitim Merkezinde kayıtlı 65 açık lise öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubuna ilişkin örneklem alınmamış, ulaşılabilen tüm kursiyerlere ölçek dağıtılmıştır. Ancak 43 tanesi geri dönüş yapmıştır. Çalışmaya katılan 43 kişinin 28 i kadın, 15 i erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Ula Halk eğitim Merkezi Müdürlüğüne kayıtlı öğrencilerin açık lise sistemine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla Fidan tarafından “uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ve epistemolojik inançları” başlıklı 9 sorudan oluşan bir ölçek uygulanmış ve ölçek soruları ayrıntılı olarak incelenmiştir. “Açık liseye ilişkin lise öğrencilerinin görüşleri ölçeği” üzerinde yapılan faktör analizi sonucunda KMO değeri; ,863 olduğu, Barlet Testi sonucunu ise ,000 anlamlı olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). “Açık liseye ilişkin lise öğrencilerinin görüşleri ölçeği” nin Cronbach Alpha değeri 0,92 olup ölçeğin oldukça güvenilir olduğuna işaret etmektedir. Verilerin yorumlanmasında aşağıda verilen puan aralıkları kullanılmıştır. 1,00 - 1,80 aralığı çok düşük seviyede, 1,90 - 2,60 Düşük seviyede, 2,70 - 3,40 orta seviyede, 3,50 - 4,20 yüksek seviyede, 4,30 - 5,00 Çok yüksek seviyede.

Verilerin Analizi

Ölçek yolu ile elde edilen verilerin analize amacıyla SPSS 22. programından istifade edilmiştir. Öğrencilerin açık lise sistemine yönelik görüşlerini belirttikleri 9 ifade için betimleyici istatistikler yapılarak öğrencilerin görüşleri sınıflandırılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, açık lise öğrencilerinin sisteme yönelik görüşlerinin aritmetik ortalaması ve ortalama değerlerin cinsiyet değişkeni açısından farklılığına ilişkin bulgular sunulmuştur. Öğrencilerin açıköğretim lisesine ilişkin görüşlerinin ortalaması Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğrencilerin Açık Liseye İlişkin Görüşlerinin Ortalaması

Maddeler	N	X	SD
1	43	3,85	1,25
2	43	3,86	1,26
3	43	3,90	1,31
4	43	3,80	1,29
5	43	3,80	1,29
6	43	3,90	1,31
7	43	3,90	1,31
8	43	3,85	1,26
9	43	3,88	1,27
Ortalama	43	3,88	1,27

“Açık liseye ilişkin lise öğrencilerinin görüşleri ölçeği” ne lise öğrencilerinin vermiş oldukları cevapların aritmetik ortalamasının ($X = 3,88$; katılıyorum) düzeyinde olduğu saptanmıştır. Öğrenciler genel olarak açık liseye yönelik pozitif bir tutum içerisinde olduklarını bildirmişlerdir. Öğrencilerin açık lise lisesine ilişkin görüşlerinin cinsiyet

yönünden anlamlı bir fark gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğrencilerin Açık lise Sistemine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyete Göre İncelenmesi

Cinsiyet	N	X	SD	F	t	P
Erkek	15	4,31	,671	2,29	2,30	,02
Bayan	28	3,60	1,135			

$P < .05$

Araştırmaya katılan öğrenciler sadece cinsiyet değişkeni bakımından karşılaştırılabilir bir sayıda olduğu için açık liseye ilişkin görüşlerinin genel ortalamasının cinsiyet değişkeni bakımından anlamlı olup olmadığı karşılaştırılmıştır. Açık liseye ilişkin lise öğrencilerinin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark olup olmadığını sınamak amacıyla yapılan Mann-Whitney- U testi sonucuna göre; anlamlı fark ($p < .05$) vardır. Erkek öğrencilerin açık liseye ilişkin görüşlerinin ortalaması ($X = 4,31$), kız öğrencilerin açık liseye ilişkin görüşlerinin ortalaması ise ($X = 3,60$) düzeyindedir. Erkek öğrencilerin açık lise uygulamasına yaklaşımı Kadın öğrencilere göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

Sonuç Tartışma Ve Öneriler

Araştırmaya katılan bireylerin açık lise lisesine ilişkin görüşlerinin genel aritmetik ortalamasının ($X = 3,88$; katılıyorum) düzeyinde olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin açık lise uygulamasına yönelik memnuniyetlerinin yüksek olduğu ifade edilebilir. Açık liseye ilişkin lise öğrencilerinin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark ($p < .05$) olduğu görülmüştür. Erkek öğrencilerin açık liseye ilişkin görüşlerinin ortalaması ($X = 4,31$), kız öğrencilerin açık liseye ilişkin görüşlerinin ortalaması ise ($X = 3,60$) düzeyindedir. Erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre açık lise uygulamasından daha çok memnun olduğu görülmüştür. Bu bulguları alan yazında destekleyici farklı çalışmalarda; Çankaya (2019) Liseyi terk edip daha sonra öğrenim hayatını açık lisede devam eden bireyler üzerindeki çalışmasında; katılımcıların çoğunlukla açık lise uygulamasından memnun olduklarını, katılımcıların açık lise uygulamasının okula göre daha cazip olduğu görüşünde olduklarını saptamıştır. Fidan tarafından "uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları ve epistemolojik inançları" makalesinde uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik tutum ve epistemolojik inanç düzeylerini bölüm ve cinsiyet değişkenleri açısından incelemek ve tutum ile epistemolojik inanç değişkenleri arasındaki ilişkiyi araştırmış, araştırma sonucunda öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumları, cinsiyet değişkeni bakımından anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Öztürk (2018) "açık lise programlarına kayıt yaptıran ve yaptırmayan öğrencilerin açık lise sistemine yönelik görüşleri" araştırmasında Anadolu Üniversitesine kayıt yaptıran ve yaptırmayan öğrencilerin açık lise sistemine ilişkin görüşlerinin neler olduğu ve bu görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığı ile ilgili istatistiksel yöntemlerle ortaya konulmaya

çalışılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin öğrenimlerine devam ederken çalışabilme ve buldukları yerde okuyabilme imkânı sağladığı için avantajlı olduğunu ifade etmişlerdir. Kılıç (2003) "internet destekli öğrenme ortamları" araştırmasında internet destekli öğrenme ortamlarının öğrenme başarısı üzerinde pozitif etkisi olduğunu söylemektedir. Öğrenenlerin gelişimi noktasında kullandıkları yöntemlerden bir olan internet kullanımı öğrenci başarısına etkisi son derece önemlidir. Bu durumda açık lise öğrencilerin internet destekli ve uzaktan eğitim destekli öğretim yöntemleriyle açık lise öğrencilerinin başarısında ve tutumlarında önemli bir yeri olduğunu ifade etmişlerdir.

Kaynakça

- Anadolu Üniversitesi. (2017). 2017-2018 Öğretim Yılı Öğrenci Kılavuzu. 24.1.2017,
- Balcı, A. (2013). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bakioğlu, A. ve Can, E (2014). Uzaktan eğitimde kalite ve akreditasyon. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Can, E. (2014). Türkiye’de yükseköğretim geçişte açık ve uzaktan eğitim sistemi: mevcut durum, sorunlar ve öneriler, Cumhuriyet’in Kuruluşundan Günümüze Eğitimde Kademeler Arası Geçiş ve Yeni Modeller Uluslararası Kongresi, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları (Yay.Haz.: A.Akdoğanbulut İnsan ve A. YavuzAkengin), 16-18 Ocak, Antalya.
- Canberk, N.G. (2015) Öğretme ve Öğrenme; Uzaktan Eğitimin Temelleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi. Cilt 4 Sayı 2, S: 13(157-170)
- Çankaya, İ. (2019). Liseyi terk eden bireylerin terk etme nedenlerine ilişkin görüşleri. V. INESS Human and Civilization Congress From Past to Future. 17-21 Nisan 2019 Alanya.
- Çıglık, H., & Bayrak, M. (2015). Uzaktan öğrenme ve yapısalcı yaklaşım, IJODE, 1(1): 87-102.
- Deryakulu, D. (2000). Yapıcı öğrenme. Ali Şimşek (Ed), Sınıfta demokrasi. Ankara: Eğitim-Sen Yayınları.
- Ekiz, D. (2004). Eğitim dünyasının nitel araştırma yöntemiyle incelenmesi: Doğal yada yapay. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2(4), 415-439.
- Fidan, M. (2016) Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları ve Epistemolojik İnançları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 31(3), 536-550.
- Karakaya, İ. (2014) Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kılıç, E. (2003) İnternet destekli yapıcı öğrenme ortamları. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(2), 149-160.
- Somuncuoğlu, D. (2005). Türkiye ve Dünya’da uzaktan eğitim uygulamaları, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(3), 85-100.
- Şahin, T. (2017) Anadolu Üniversitesi Açık lise siteminin Tarihsel Gelişimi (1982-2015) Kronolojisi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.

- Önder, G. (2016). 2016-2017 Öğretim Yılı Açıköğretim, İktisat, İşletme Fakülteleri Güz Dönemi Ara Sınavı 26-27 Kasım 2016. Açıköğretim e-Bülten.19.
- Öztürk, Ö. (2018) Açık Öğretim sistemine kayıt yaptıran ve yaptırmayan Öğrencilerin Sisteme Yönelik Görüşleri. S: (157-170) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- Şimşek, H, & Yıldırım, A. (2015). Nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Turkan, Y. S., & Cihan, A. (2015). Açık ve uzaktan öğrenmenin Türkiye'ye katkısı ve ülkemizde bu alandaki karar alma-uygulama süreçlerinin kritik başarı faktörleri kapsamında değerlendirilmesi, İstanbul Açık ve Uzaktan Eğitim Dergisi (AUZED-IJODE), 2(1), 51-60.